

Handläggare
Kulturförvaltningen
Katrín Behdjou Arshi
Telefon: 076-123 19 31

Till
Kulturnämnden
2021-02-16

Fastighetskontoret
Boel Noro Svárd
Telefon: 08-508 267 55

Fastighetsnämnden
2021-02-16

Ateljéstrategi 2017-2020

Anmälan av slutredovisning

Kulturförvaltningens förslag till beslut

Kulturnämnden godkänner anmälan av slutredovisning avseende *Ateljéstrategi 2017-2020*.

Fastighetskontorets förslag till beslut

Fastighetsnämnden godkänner anmälan av slutredovisning avseende *Ateljéstrategi 2017-2020*.

Sammanfattning

Ateljéstrategi 2017-2020 fastställdes i kulturnämnden och fastighetsnämnden i december 2016. Detta tjänsteutlåtande med tillhörande bilagor är en slutredovisning av uppdraget, som delades mellan kulturförvaltningen och fastighetskontoret och som bestod i att under åren 2017-2020 skapa minst 200 nya ateljéer och lokaler för konstnärlig produktion.

Förvaltningarnas insatser är huvudsakligen kartläggningar av lokaler, matchning och utbildning. Förvaltningarna har kartlagt vakanser och möjliga lokaler, utbildat konstnärer i att starta och etablera ateljéverksamhet i ateljéhus genom utbildningen *Framtidens ateljéer* samt matchat samman ateljéföreningar med fastighetsägare gällande nya lokaler.

Framtidens ateljéer var ett utbildningsprogram som genomfördes 2018. Syftet var att ge nya och befintliga ateljéföreningar möjlighet att stärka sina förutsättningar genom att kompetensutveckla sig och:

- finna tillgängliga och lämpliga lokaler,
- utveckla sin ekonomiska verksamhetsmodell,
- skapa en mer professionaliserad och bärkraftig ateljéförening.

Kulturförvaltningen
Stadsutvecklingsenheten
Box 8100
163 08 Spånga
Telefon 076-123 19 31
katrin.behdjou.arshi@stockholm.se
stockholm.se

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen
Box 8312
104 20 Stockholm
Hantverkargatan 2
Telefon 08-508 267 55
boel.noro.svard@stockholm.se
stockholm.se

Totalt tolv konstnärer deltog i *Framtidens Ateljéer*. Efter slutfört program bildades två nya ateljéhus, ett i Vällingby och ett i Östberga, av deltagande konstnärer. Utöver initiativen från deltagare i *Framtidens Ateljéer* genomfördes ytterligare ett tiotal nya ateljéinitiativ som fick stöd i att hitta lokaler och starta ateljéföreningar.

Parallellt med att nya ateljéföreningar startat och etablerat sig i nya lokaler har förvaltningarna lotsat och stöttat de befintliga ateljéföreningarna med målet att stanna kvar eller att ometablera sig i nya lokaler.

Ateljéstrategin har bidragit till att nya ateljélokaler för yrkesverksamma professionella konstnärer har säkerställts. De kompetenshöjande insatserna har stärkt både nya och befintliga ateljéföreningarnas förutsättningar att etablera och utveckla ateljéhusen. Förvaltningarnas proaktiva arbete har överträffat målen och totalt har:

- 285 nya ateljéer etablerats i staden. De nya ateljéerna är fördelade på elva nya ateljéhus. De nya ateljéhusen har olika inriktningar så att de speglar det samtida och framväxande behovet av lokaler för olika konstnärliga discipliner. Bland annat finns det ateljéhus som inrymmer plats för dans, musik, glas, film samt monumentalverk för offentlig utsmyckning.
- 101 befintliga ateljélokaler har bevarats. Bland annat har en flytt och ny lokaletablering för *wip: sthlm* om 71 ateljéer genomförts.

Den samlade erfarenheten hos ateljéföreningarna och berörda konstnärer är att förvaltningarnas insatser varit ”ovärderliga” och gjort skillnad för yrkesverksamma professionella konstnärer som är verksamma i Stockholm.

Kulturförvaltningen och fastighetskontoret föreslår att *Ateljéstrategi 2017-2020* avslutas enligt plan och att staden fortsätter att aktivt arbeta för tillgängliga ateljéer och andra produktionsplatser för konst genom ordinarie kurlotsning och genom kulturförvaltningens dialog med stadens fastighetsbolag, fastighetskontoret och privata fastighetsägare samt genom regional samverkan i enlighet med stadens kulturstrategiska program.

Ärendet

Budgetuppdrag Ateljéstrategi 2017-2020

Kulturförvaltningen och fastighetskontoret fick i april 2016 ett utredningsuppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag avseende det framtida beståndet av ateljéer och andra produktionslokaler för konst. Detta utgjorde grunden för budgetuppdraget 2017 om att skapa minst 200 nya ateljéer.

Fastighetsnämnden beslutade den 12 april 2016 att ge fastighetskontoret i uppdrag att: *i samarbete med kulturförvaltningen, aktivt söka alternativa lösningar för konstnärliga verksamheter med ett akut lokalbehov och återrapporera dessa till nämnderna.*

I budget för år 2017 föreslog finansborgarrådet att: *kulturnämnden till år 2020, i samarbete med fastighetsnämnden, ska skapa minst 200 nya ateljéer och lokaler för konstnärlig produktion.* Detta uppdrag konkretiserades i *Ateljéstrategi 2017-2020* som beslutades i december 2016.

Ärendets beredning

Ateljéstrategi 2017-2020 har haft en projektgrupp bestående av representanter från kulturförvaltningen och fastighetskontoret. Från fastighetskontoret har först affärsutvecklare och sedan en kundförvaltare bemannat projektgruppen. Från kulturförvaltningen har en kulturlots, en stadsutvecklingsstrateg samt en projektassistent bemannat uppdraget.

Detta tjänsteutlåtande och den bilagda slutredovisningen har beretts på stadsutvecklingsenheten på kulturförvaltningen och på fastighetskontorets utvecklingsavdelning.

Bakgrund

Kulturförvaltningens och fastighetskontorets slutredovisning av *Ateljéstrategi 2017-2020* tar fasta på strategins genomförande, metoder, resultat och rekommendationer för framtiden.

Uppdraget har bestått i att till och med år 2020 skapa minst 200 nya ateljéer och lokaler för konstnärlig produktion.¹ Ateljéstrategin fastställdes med följande inriktning:

- Nya ateljéer etableras i stadens befintliga fastigheter, genom nybyggande samt inhyrning från andra fastighetsägare.

¹ Ateljéstrategi 2017-2020, dnr FSK 2016/00190, dnr KuF 1.1/3258/2016

- Primär etablering i områden som saknar eller har få ateljéer idag.
- Ateljéerna ges en funktionell utformning som möter olika konstnärers behov.
- Upplåtelse av ateljéer sker till ateljéföreningar eller andra professionella sammanslutningar av konstnärer.
- Begränsad kostnad för professionella konstnärer genom kostnadstäckande hyra.
- De nya ateljéerna ska spegla det framväxande och samtida behovet av lokaler för konstnärlig produktion.

Förvaltningarnas arbetsmetod

Fastighetskontorets och kulturförvaltningens delade uppdrag omfattade ett flertal insatser. Förvaltningarna genomförde uppdraget i sin helhet genom:

- Metod och processledning.
- Lokalsök och matchning med ateljéföreningar.
- Kunskapsinhämtning inom projektet.
- Erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna.
- Kompetenshöjande utbildningsprogram, *Framtidens ateljéer*, för konstnärer och verksamma aktörer inom konstfältet samt för ateljéföreningarna i syfte att förbereda dem för att starta upp och driva ateljéverksamhet i lokaler.
- Kulturlotsning och handledningsinsatser till nya ateljéhus samt till befintliga ateljéhus så att dessa kan stanna kvar eller hitta nya lokaler för att bibehålla infrastrukturen eller utveckla ateljéhus.

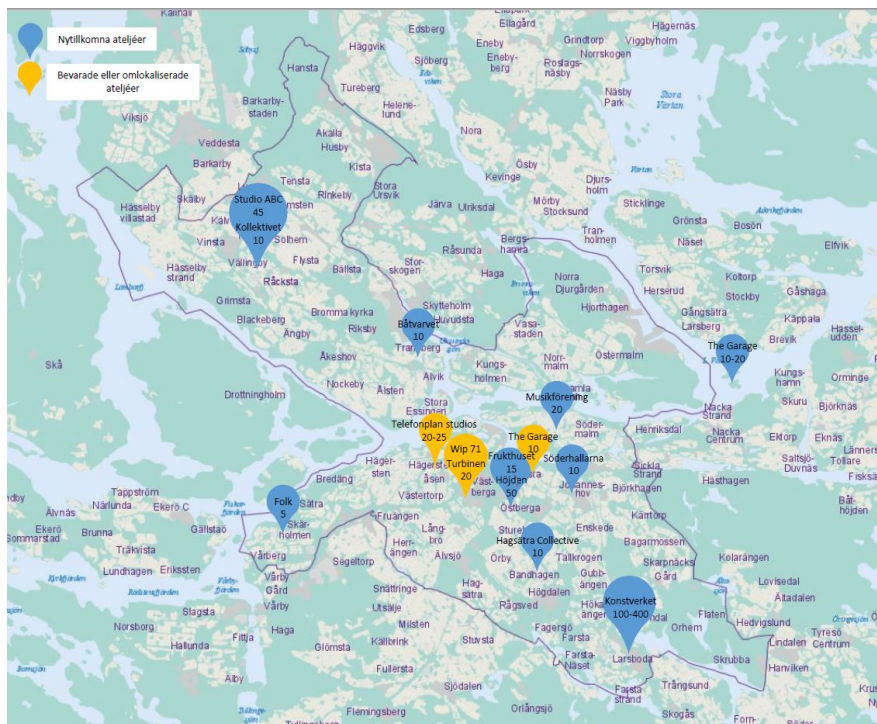
Uppdraget hade kostnader för kunskaps- och konceptlösningssunderlag, kommunikationsinsatser från extern byrå, koordinering och utveckling av ett kompetenspaket med handledare och föreläsare för utbildningsprogrammet *Framtidens ateljéer*. Kostnaderna har uppgått till cirka 400 000 kronor utöver förvaltningarnas arbetsinsatser.

Ateljéstrategins resultat och effekter

- 285 nya ateljéer har etablerats i staden.
- 101 befintliga ateljélokaler har bevarats. Ateljélokalerna är fördelade på fyra ateljéhus, varav en är en ny lokaletablering för *wip: sthlm* om 71 ateljéer.

- De nya ateljéhusen har olika inriktningar så att de speglar det samtida och framväxande behovet av lokaler för olika konstnärliga discipliner. Bland annat finns det ateljéhus som inrymmer plats för dans, musik, glas, film samt monumentalverk för offentlig utsmyckning.
- Totalt har elva nya ateljéhus etablerats på platser i staden som saknar eller har få ateljéer. Dessa finns bland annat i Slakthusområdet, Vällingby, Bromma, Östberga och Skärholmen.

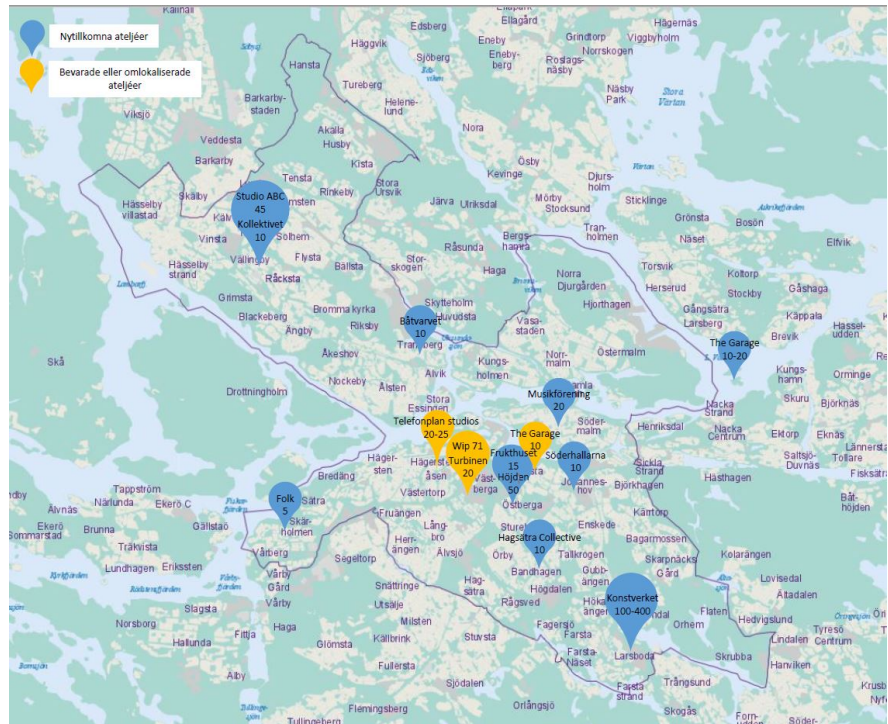
Nya ateljéorganisationer etableras i nya hus	Kapacitet	Område	Fastighetsägare
Frukthusets ateljéförening i Årsta Partihallar	15	Årsta Partihallar	AB SAGAX
Söderhallen ateljéförening i Slakthusområdet	10	Slakthusområdet	Castellum AB
Studio ABC i Vällingby	45	Vällingby	Svenska Bostäder AB
Kollektivet i Vällingby	10	Vällingby	Svenska Bostäder AB
höjden (med litet h)	50	Östberga	Svenska Bostäder AB
Båtvarvets konstnärateljéer i Bromma	10	Bromma	Fastighetskontoret
Hammarbybacke musikförening i Fatbursparken	20	Södermalm	Fastighetskontoret
Konstverket	100	Farsta	Telestaden Ikano Rikshem/fastighetskontoret
The Garage på Fjäderholmarna	10	Fjäderholmarna	Djurgårdens fastigheter
Föreningen Hagsätra Collective i Bandhagen	10	Hagsätra	KB Stubbekarlen 1
Föreningen Folk i Skärholmen	5	Skärholmen	SISAB
Totalt	285		
Befintliga ateljéorganisationer omlokaliseras i nya hus	Kapacitet	Område	Fastighetsägare
wip: sthlm i Västberga	71	Västberga	Fastpartners AB
Totalt	71		
Befintliga ateljéorganisationer får stöd att vara kvar	Kapacitet	Område	Fastighetsägare
The Garage i Årsta	10	Årsta	Familjebostäder AB
Telefonplan studios på Telefonplan	20	Telefonplan	Vasakronan AB
Ateljéföreningen Turbinen *ej medräknat i slutresultatet då omförhandlingar pågår 2021	(20)	Västberga	Corem Elektra 27 AB
Totalt	30		
Summa	386		

Nyttillkomna ateljéhus (blå) och bevarade eller omlokaliserade ateljéhus (orange).

- Totalt har sex av de nya ateljéföreningarna hyresavtal med stadens fastighetsbolag och fastighetskontor och fem har hyresavtal med privata fastighetsägare.
- Kostnadsbilden och hyresnivåerna för ateljélokaler följer strategins rekommendationer om anpassad hyreskostnad så att den möter konstnärernas betalningsförmåga. De nya ateljéföreningarna har en snitthyra på cirka 750 kronor per kvadratmeter och år innan driftskostnader. Avtalslängderna är på tre, fem eller sju år.
- En effektiv och framgångsrik arbetsmetod med kulturlotsning för matchning mellan lokal och hyresgäst har etablerats på kulturförvaltningen och fastighetskontoret
- Stadens kunskap om yrkesverksamma konstnärers lokalbehov har höjts inom kulturförvaltningen, fastighetskontoret och de kommunala bostadsbolagen samt även bland privata fastighetsägare.
- Framtagandet av utredningsrapporten *Konstnärliga verksamheter och ateljéer i Stockholms stad* som bland annat beskriver och kartlägger de konstnärliga verksamheternas och ateljéverksamheternas situation.
- Ateljéföreningarnas kompetens vad gäller etablering av ateljéhus och lokaler för konstnärlig produktion har ökat. Värdet av

arbetsmetoden framgår bland annat från de citat från fastighetsägare som presenteras i slutredovisningen (se bilaga 1).

Nyttillkomna ateljéhus (blå) och bevarade eller omlokaliserade ateljéhus (orange).

Effekten av Framtidens ateljéer

Framtidens ateljéer var en kompetenshöjande utbildningsinsats som producerades och genomfördes av kulturförvaltningen under två veckor 2018. Utbildningspaketets syfte var att ge nya och befintliga ateljéföreningar möjlighet att stärka sina förutsättningar genom att kompetensutveckla sig och:

- finna tillgängliga och lämpliga lokaler,
- utveckla sin ekonomiska verksamhetsmodell,
- skapa en mer professionaliserad och bärkraftig ateljéförening.

Under 2019 skalades utbildningsinsatsen upp med miniprogram med en skraddarsydd handledning som erbjöds till fler konstnärer som ville organisera sig och starta ateljé- eller produktionshus.

- 43 behöriga ansökningar inkom och tolv konstnärer och fyra reserver antogs.
- Två nya ateljéföreningar bildades av deltagande konstnärer och två nya ateljéhus etablerades i Vällingby och i Östberga. Totalt skapades här 95 nya arbetsplatser för konstnärer.

- Metoden för att öka etableringstakten genom miniprogrammet har varit uppskattad av konstnärerna och ateljéorganisationerna, då den är anpassad till principen utbud och efterfrågan.
- Två ateljéhus har efter etableringen mottagit handledning i skattefrågor och hyressättningsmodeller.

Resultat

- Insatserna inom miniprogrammet har resulterat i att fyra nya ateljéhus etablerats; ateljéförening Villan i Bromma, föreningen Hagsätra Collective i Bandhagen, Föreningen Folk i Skärholmen, Hammarbybacke musikförening i Fatbursparken. Totalt rör det sig om cirka 40 arbetsplatser.
- En produktutveckling med mobila ateljémoduler har utvecklats med namnet *Organism*.

Kulturlotsning och insatser för att bibehålla nedläggningshotade ateljéhus

Ateljéstrategin har stöttat de befintliga ateljéhus som varit nedläggningshotade. I huvudsak handlar det om att bevara befintliga ateljéhus som hotas av nedläggning samtidigt som nya ateljéhus tillkommer. Det skapar i slutändan en bättre grund för konstnärerna. Resultatet är att 101 befintliga ateljélokaler har bevarats, varav *wip: sthlm* om 71 ateljéer. Lotsningsinsatserna innefattade:

- de ateljéhus för vilka hyresavtal upphörde under perioden 2017-2020,
- de ateljéhus som varit i behov av en omlokalisering samt,
- de ateljéhus som står inför omförhandling av hyresavtal.
Ateljéhus som har lotsats är *wip: sthlm* i Årsta, *Mossutställningar* i Frihamnen, *Färgkontoret* bestående av fyra ateljéorganisationer i en fastighet i Lövholmen, *Telefonplan studios* på Telefonplan, *The Garage* i Årsta och ateljéföreningen *Turbinen* i Västberga.

Konstnärernas perspektiv

Inför slutredovisningen samlades erfarenheter från deltagande ateljéföreningar och konstnärer in via e-post. Den samlade erfarenheten är att förvaltningarnas insatser varit ”ovärderliga” och gjort skillnad för konstnärerna. Några områden som konstnärerna betonar och värderar högt är förvaltningarnas insatser till konstnärerna vad gäller:

- den höga nivån av lokalmatchning mellan fastighetsägare och konstnärer,

- utbildnings- och lotsningsinsatserna som ökat kompetensnivån hos konstnärerna och som har varit avgörande för uppstarten av samtliga ateljéföreningar,
- dialoginsatserna med fastighetsägarna som har varit avgörande för att få till hyresavtal som både är ekonomiskt hållbara och har en lång tidsperiod. Detta ger konstnärerna möjlighet till långsiktig planering, vilket ger konstnärerna ekonomisk stabilitet,
- lotsningsinsatserna till de ateljéhus som hotats av nedläggning.

Sammanfattande analys

När Stockholm växer utgör den snabba stadsutvecklingen en tillväxtpotential för kulturverksamheter som vill etablera sig. I en växande stad är det angeläget att skapa utrymme för konstnärlig produktion också på helt nya platser. Stockholms stads bestånd av ateljéer är koncentrerat till Södermalm och stadsdelarna strax söder om Södermalm. Skillnaderna i tillgång till lokaler för konstnärlig produktion är stora mellan olika stadsdelar.

Den utbyggnad av ateljébeståndet som kulturnämnden och fastighetsnämnden har genomfört möter ett växande behov av platser för konstnärlig produktion på ett bra sätt och möter strategins inriktningar.

Resultatet om 285 nya ateljélokaler överträffar strategins mål. Det goda resultatet är en följd av en välfungerande samverkan mellan förvaltningar och bolag inom Stockholms stad samt med andra aktörer i Stockholm. En annan framgångsfaktor har varit en god och tillitsfull kontakt med konstnärer, ateljéhus, föreningar och andra organisationer inom området.

Parallellt med utbyggnaden av de totalt 285 nya ateljéerna har det varit viktigt att även stötta nedläggningshotade ateljéhus så att dessa kan hitta nya eller stanna i befintliga lokaler. De lotsinsatser som satts in har gett avsedd effekt och värderas högt av de berörda ateljéhusen. Totalt handlar det om 101 ateljélokaler som bevarats.

Förvaltningarnas arbete med att kartlägga lokaler och möjliga platser för nyetableringar samt att matcha dessa med ateljéföreningar har bidragit till att strategins målsättning har överträffats. Utöver detta har kompetenshöjande insatser inom utbildningsprogrammet *Framtidens ateljéer* stärkt de nya och befintliga ateljéföreningarnas förutsättningar att etablera och utveckla ateljéhusen.

Den samlade erfarenheten hos ateljéhusen och berörda konstnärer är att förvaltningarnas insatser varit högt värderade och gjort skillnad för yrkesverksamma professionella konstnärer som är verksamma i Stockholm.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Kulturförvaltningen och fastighetskontoret föreslår att *Ateljéstrategi 2017-2020* avslutas enligt plan och att staden fortsätter att aktivt arbeta för tillgängliga ateljéer och andra produktionsplatser för konst genom ordinarie kulturlotsning och genom kulturförvaltningens dialog med stadens fastighetsbolag, fastighetskontoret och privata fastighetsägare samt genom regional samverkan i enlighet med stadens kulturstrategiska program.

Slut

Bilagor

1. Ateljéstrategi 2017-2020 slutredovisning
2. Karta över nya och bevarade ateljéhus inom Ateljéstrategi 2017-2020
3. Ateljéer och ateljébostäder i stadens ateljékö

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anders,Kindberg	2021-02-02
Robert,Olsson	2021-02-02